

Undervisningsforløb:

Lokalhistoriske kildepakker – Vanløse (Skoleliv og arbejde)

Kildemateriale: Erindring nr. 1272 – Astrid Dewulff, 1969

Uddrag af Astrid Dewulffs pensionisterindring fra 1969. Her fortæller hun bl.a. om sin skolegang, der startede i Vanløse, men fortsatte i Brønshøj og om hendes hårde start på voksen- og arbejdslivet, der begyndte lige efter hendes konfirmation.

Find den samlede erindring her: <https://kbharkiv.dk/permalink/post/18-20205>



KØBENHAVNS
STADSARKIV

Skoleliv

Da jeg var seks år, skulle jeg i skole. Mine to ældre søstre gik i Brønshøj skole, da der dengang ingen skole var i Vanløse, men kun en lille klasse for førsteklasse i en villa, cirka ti minutters gang fra vor bolig. Jeg var meget beklemmt, da far- som fulgte mig- gik, og jeg stod ene og forladt for første gang i mit liv; men der var en pige (Ida), som boede på vor vej og hende sluttede jeg mig til. Mor var ikke glad, når vi legede med Ida og hendes sønkende, da de havde lus, og mor havde 5 piger med langt hår, så man fattede godt mors skræk.

Min skoletid i denne lille førsteklasse blev af meget kort varighed, der noget skrækkeligt, som jeg var længe om at forvinde.

Ida var ordensduks, og efter det store frikvarter gav hun mig to fine nye grifler, som jeg stolt lagde i mit pinalhus, som jeg havde arvet efter en af mine søstre, ligesom- jeg kun havde et par også arvede grifler.

Pludselig var der en af pigerne, der midt i timen gav sig til at græde, da hendes to nye grifler var borte. Vi blev alle beordret til at lægge vore penalhuse frem, og lærerinden tog pigen ved hånden og gik klassen rundt til hvert bord. Mit penalhus var det sidste-----.Det svimlede for mig og sortnede for mine øjne, og jeg tissede -- , thi lærerinden havde slået og knebet mig så eftertrykkeligt, at jeg om natten havde stærke smerter i øret og min kind svulmede op, og denne medfart fik jeg, uden at hun først havde spurgt mig, hvor jeg havde griflerne fra, for mig var det frygteligt, det var tilmed mine første klø i mit korte liv, jeg havde aldrig fået klø før. Næste dag tog far sit fine tøj på- far var en meget smuk og præsentabel mand, som kunne belægge sine ord - og gik med mig til skole.

Far gik ene ind til lærerinden, medens jeg skulle blive ude i gangen.

Nogen tid efter, kom denne myndige og store lærerinde grædende ud og kyssede mig til farvel, jeg blev taget ud af skole, og skulle i Brønshøj skole, hvort mine to ældre søstre gik.

Nogle år senere, jeg tror det var i 3 klasse, skulle denne lærerinde være **sensor**, til vor eksamen , jeg blev nærmest lammet da jeg skulle op til denne strenge dame, men hun smilede meget venligt til mig, som for at berolige mig, hun mærkede nok min angst, trods min elendige kunnen, gav hun mig et ufortjent **ugl.**

(8)

Vi havde en god halv times gang til Brønshøj skole. Vejen var en smal sti- kaldet Kirkestien- antagelig fordi den førte op til Brønshøj kirke. Det var en øde og ikke ufarlig vej for os børn, så derfor var vi altid en flok der fulgtes ad til skole. Der var overhovedet ingen huse af nogen art, men store kornmarker genneskåret af dybe grøfter og midtvejs lå en væmmelig mergelgrav, som vi havde strenge påbud om aldrig at gå hen til.

Vi forsøgte aldrig på grund af dårligt vejr, selv i snestorm troppede vi op, og flere gange var vi da også i faldet i de dybe grøfter, da det hele jo gik ud i et, og stien ikke var til at se; men mor havde forsynet os med ekstra varme strømper i vore skoletasker, til at skifte med. På sådanne dage blev vi af lærerinderne vist frem som heltæ.

(9)

Arbejde

Efter min konfirmation i 1912 (14 år gammel), skulle også jeg i huset. Det var en frygtelig overgang både sjæleligt og fysisk; ikke alene havde jeg aldrig været borte fra mor, som jeg elskede overalt, men jeg skulle væk fra alle de dyr hjemme, som jeg holdt meget af, ligeså fra vor kære lille mis-Jappe-gedekuddet, hønsene og kaninerne. Foruden alt dette sjællige, kom den store forandring og besvær ved, at man den ene dag havde været en lille pige med fletninger ned ad nakken og kort kjole, for næste dag (efter konfirmationen) at have opsat frisure med valk, lang kjole med kantebånd til at falde i.

For nu at gøre det hele mere fortvivlet, havde far sørget for, at pladsen han havde fået mig til, var på en bondegård mange kilometer fra vort hjem.

Der var ingen forbindelse med bus eller tog, så enten skulle man cykle eller køre med hestevogn, og jeg blev hentet af en karl fra bondegården med en enspændervogn. Da vognen kom var jeg klar, jeg havde været rundt og sige farvel til de kære dyr, men nu kom det værste - afskeden med mor. Jeg var opløst i gråd, da jeg gik ned ad den store stentrappe fra vort hus, så jeg faldt i den lange nednederdel og den store hat, der var forstøjet med fire solide hattenåle i min valk, røg ned over mit tårefyldte ansigt.

Da vognen rumlede ind over gårdspladsens toppede brøsten, blev vi først modtaget af gårdens store lænkehund, der glammende og med logrende hale på denne måde bød velkommen.

Jeg fik anvist mit kammer, som lå for enden af stuehuset. En iskold luft slog mig i møde, da jeg trådte ind i kammeret, det sparsomme møblement bestod af en jernseng, savante og et skab. Der var ingen kakelovn, så jeg gøs ved tanken om de kolde timer, jeg måtte få her. Det var 1. maj og meget koldt og bidende endnu. Jeg fik så at vide, at når jeg var klædt om, kunne jeg komme i køkkenet til kaffe, men jeg bad om et glas mælk, da jeg aldrig havde drukket kaffe hjemme. Derefter blev jeg vist rundt på gården, og fik samtidig alle klokkeslet og alle reglementer for husstanden at vide. Jeg skulle møde i stalden kl. 5 om morgenen til malkning, jeg blev stiv af rædsel, jeg som aldrig havde været i nærheden af en ko, endsige malket en, og var jeg ikke ulykkelig og beklemmt, ja, så blev jeg det yderligere efter denne ordre. Jeg lukkede ikke øjnene hele natten, men lå tånderklaprende i min jernseng, jeg var også angst for, at jeg ikke skulle høre vækkeuret ringe kl. 4,30--- Jeg havde aldrig før skulle stå op til et vækkeur, men var blevet vækket af en blid og kærlig røst. Senere i livet, har det været mig imod med denne ækle lyd fra et vækkeur, der mindede mig om de skrækelige dage i denne plads, vel også fordi, at jeg tånderklaprende i det iskolde kammer med iskoldt vand, skulle op til skræk og rædsel, det er nogle af mine skrækeligste minder.

(12)

Tånderklaprende, nervøs og angst mødte jeg i min fine nye bomuldskjole og hvidt forklæde samt trasko præcis kl. 5 i stalden, trods det store besvær med at sætte håret op med valk.

Fodermesteren gav mig en spand i hånden og sagde: "Ja, værsegod at tage fat lille dame", der var 20 køer, og han selv tog sin treben og gik til den modsatte ende af stalden. Den ko jeg skulle malke, drejede sit kønne hoved mod mig og sagde "bu-", vel for at sige, begynd bare, den så god og venlig ud, men jeg turde ikke begynde at malke den. Så tog jeg mod til mig og gik ned til fodermesteren, og bad ham vise mig til rette, hvilket han også beredvilligt gjorde. Jeg satte mig på trebenet og stillede spanden under koen, som stod ganske roligt. Der kom også mælk i spanden, og da den var halv fuld, trådte koen med det ene ben op i spanden og al mælken flød ud. Jeg blev rædselslagen, jeg var vist kommet til at kibe den, da jeg havde små hænder. Angst og bævende måtte jeg ind og fortælle om min fiasko som malkepige. Madmor blev meget ærgerlig og sagde: "Hvordan ku' det ske", den far sagde, at du var vant til at omgås dyr". Da hun hørte, at det var høns og kaniner min far må have ment, slog hun en skrældende latter op, og jeg blev fritaget for at malke.

(13)

Jeg led såemt af hjemve og spiste næsten ingen mad.

Efter aftalen angående fridag, skulle jeg have fri hveranden søndag fra ~~11/17~~ Kl 2 (14), når jeg havde vasket op efter middagen.

Mor kunne ikke begribe, at jeg ikke kom hjem denne søndag, jeg havde jo fået en gammel jernsykkel med, som far havde fået hos en jernhandler for to kr, der var ikke frihjul på, men da jeg havde øvet mig meget på min store søsters cykel, regnede mor med, at jeg nok kunne klare de 15 kilometer, da jeg var en temmelig stærk og udholdende pige. Men sagen var en hel anden. Jeg lå meget syg med en byld i halsen, jeg havde høj feber, sengen nærmest rystede under mig.

Så blev jeg kørt hjem med den samme enspænder, som jeg drog ud med 3 uger før. Der blev lagt noget halm i bunden i vognen til mig. Jeg husker det som en meget, meget og frygtelig lang tur; men i min febertilstand var det helt meget fjernt. Hjemme blev der straks hentet læge, og jeg blev stukke i bylden med en lang spids saks, der først blev holdt over en spritflamme, det gjorde frygtelig ondt, men jeg rettede mig hurtigt under mors gode og kærlige pleje.